

Gudstjeneste Skævinge & Lille Lyngby Kirker

den 28. juli 2019

Kirkedag: 6.s.e.Trin/A

Tekst: 5 Mos 30,11-14; Rom 6,3-11; Matt 5,20-26

Salmer:

SK: 726 * 389 * 691 * 697

LL: 726 * 389 * 617 * 691 * 208 * 697

En af mine kolleger et sted i landet blev for en del år siden indkaldt til en tjenstlig samtale hos sin biskop. Biskoppen ville gerne have et svar med begrundelse på, om præsten syntes, at hans livs udfoldelse var forbilledlig og forenelig med det at være præst for en menighed. Det er det eneste tilfælde, jeg har hørt om, hvor der drages en parallel og en konsekvens mellem en præsts forkyndelse og embede og livsførelse. Om det er foregået tidligere i større stil, ved jeg ikke noget om; men jeg tror det faktisk ikke. Men i tjenstemandsloven er der faktisk en paragraf om decorum, så det kan godt blive et samtaleemne med ens foresatte.

Jeg kan også godt huske i min barndom, at jeg fra tid til anden kunne høre voksne mennesker sige noget i retning af: Kan man gøre sådan og så kalde sig kristen? Den mere forargede udgave af dette var: Og han kalder sig kristen! Og denne sætning kunne blive sagt både af troende mennesker, og mennesker, der ikke lagde vægt på troen. Men der var lige som en udtalt forventning om, at hvis man var troende kristen, så måtte det da have en eller anden betydning for ens livsudfoldelse. I dag går der meget langt imellem de tilfælde, hvor der bliver draget en parallel mellem menneskers tro og deres liv, sådan udtalt og med konsekvens.

Og på nogle punkter er det faktisk meget godt. For der var også nogle gange, hvor sådanne udtalelser om og bedømmelser af mennesker i sig selv var forbundet med hykleri og farisæisme af værste skuffe hos den, der sagde det.

Men det er også lidt ærgerligt, at kristen tro på mange måder er blevet fuldstændig løsrevet fra livets udfoldelse. På nogle punkter er det jo nærmest en æressag, hvis andre mennesker ikke kan se på en og ens livsførelse, at man er troende. Sådan på den humoristiske/tragikomiske måde kan det anskues med det synspunkt, som mange mennesker har, at deres præst er jo også bare et menneske. Modsat, så kender den lokale forargelse jo næsten ingen grænser, hvis det er præsten, der rager hjem i en salig brandert fra kroen lørdag aften. Så det er ikke så nemt.

Og det er især ikke så nemt, fordi det ikke længere er god tone at kæde tro og liv sammen som konsekvenser af hinanden. Vi mister den dimension i kristenheden, der hedder det kristelige liv. Vi mister det som en norm, som mål, som middel. Vi mister heldigvis også alle de hykleriske tendenser i dette. Vi mister også den farisæiske selvretfærdighed og dermed også ofte fordømmelse over andre mennesker; men vi mister altså også alle fordelene ved det.

En af de ting, der virkelig går galt, som konsekvens af dette, er, at kristen tro og liv i alt for mange tilfælde kun når ind i hovedet på os. Det bliver intellektuel livsvisdom/-filosofi. Så sker det nogle gange, at det også når ned i hjertet på os. Så kommer der lidt følelser med i spillet. Og spiller hjerte og hjerne så sammen, så præger det vores tankegang og livssyn. Men ikke nødvendigvis vore handlinger. Og slet ikke vore handlinger og livsudfoldelser i lyset af noget, der bør være en selvfølgelighed og naturlighed. Dertil kommer, at dette er forventeligt, ikke bare af mennesker; men af Gud Herren selv.

Jesus giver udtryk for det i dagens evangelium. Jesus peger utvetydigt på, at vi skal stå til regnskab for vore handlinger, og det under dom.

Inden vi fordyber os mere i Jesu ord, så vil jeg godt gribe tilbage til den gt-lige tekst fra 5 Mosebog. Denne bog er langt hen ad vejen en opmuntrings- og formaningstale til israelitterne på tærsklen mellem den lange vandringstid i ørkenen og indgangen ind i det forjættede land. I dagens afsnit taler Moses om, at Guds ord er nær i mund og hjerte. Israelitterne har fået foreskrevet, at når de beder, så skal de binde små kapsler med skriftcitater i fast om venstre overarm, ud for hjertet, og på panden, ud for hjernen, for at blive mindet om, at hjerne og hjerte skal dannes og retledes efter og af Guds ord. Israelitterne pålægges også at have en lille kasse med et bibelcitateriddende i dørkarmen, en såkaldt mezuzah. Når israelitten gik ud og ind af døren, skulle mezuzahen berøres for derved at blive mindet om, hvad Gud vil sige til en i dag, at man skal elske Gud og Ham alene, holde Hans bud og lære sine børn at gøre det samme.

Derved lægges der op til, at når jøden går ud, så skal jøden påminde sig selv om at gå ud og gøre Guds bud i livet sammen med andre mennesker. Skal vi oversætte dette til kristendom, så bør vi altså mindes om, at vor kristne tro skal kunne ses i det kristelige liv, i det fromme liv – hvilket desværre har fået en lidt negativ klang i vores kultur. Blandt andet på grund af førortalte hykleri og farisæisme; men også grundet den tiltagende intellektualisering af kristenheden.

Det, der nogle gange går galt er, at kristne mennesker har svært ved at leve kristeligt, og det har så andre svært ved at få til at hænge sammen. Men det går jo også galt, når kristne lever kristeligt; men bruger dette til at hævde sig overfor andre og dermed mene sig værende bedre mennesker, eller i hvert

tilfælde bedre kristne. Alt dette kalder Jesus for farisæernes og de skriftkloges retfærdighed, og det giver han ikke meget for. Der kræves langt mere af Jer, siger Jesus.

Så trækker Jesus det femte bud op af posen: Du må ikke begå drab. Det er for så vidt til at tage og føle på. Og det er jo sådan set fornuftigt nok, og for langt de fleste af os er det også til at overholde uden de helt store problemer. Alligevel har det voldt store teologiske og kristelige problemer op gennem tiden. For hvad er så et drab? Farisæerne og de skriftkloge var mestre i at spekulere i disse ting for at få en afklaring og en begrænsning. Og i deres fodspor er mange mennesker trådt lige siden.

Er det også drab at gå i krig? Er det også drab, hvis det er selvforsvar? Hvad hvis det sker i affekt, du kommer hjem og ser din ægtefælle være dig utro og du går amok i vrede og skuffelse? I nyere tid er også et spørgsmål som abort kommet ind i dette perspektiv. Og sidst men ikke mindst er det jo højaktuelt i vores tid med debatten om medlidenhedsdrab. Og dette perspektiv kommer også i spil, når vi taler om hjernedødskriteriet. Her er jeg dog selv så usikker på min egen viden om dette, så jeg har svært ved at gennemskue og helt tro på forklaringerne om, at et hjernedødt menneske også er et dødt menneske. Så det kan godt være, at det er med urette, at vi i den sammenhæng taler om at slå ihjel; men ikke desto mindre inddrages dette i debatten. Og hvad så med statens drab i form af dødsstraf, som jo sker nogle steder i verden?

Det er nødvendigt med en afklaring og en afgrænsning, for ellers kan vi jo ikke vide, hvornår vi overtræder buddet.

Det bliver ikke nemmere, når Jesus så kommer med nogle eksempler på udtalelser om mennesker, vredesudbrud eller andet – kort sagt: kalder du dit medmenneske for en idiot, så

har du overtrådt buddet, og du skal dømmes for det. Ja, så kan vi jo lige så godt lægge os ned alle sammen. Hvem kan sige sig fri for det?

Og Jesus spidser sagen til, når han sætter fingeren på den fromme handling at gå i helligdommen, velvidende, at der er et udestående mellem mig og en anden. Du bør først få det bragt ud af verden, og så komme i helligdommen med din fromhed. Dette perspektiv er meget speget, og meget svært af efterleve. For Jesu fokus er, at jeg har noget udestående med en anden, som berettiget føler sig forurettet af mig: ”din bror har noget mod dig” siger Jesus. Jeg har altså ikke så meget af have min retfærdighed og fromhed i, hvis ikke jeg kan bede om tilgivelse og få klaret sagen med den anden.

Jeg må da også selv med skam erkende, at jeg med mine ord har været med til at såre andre mennesker, og dermed slå noget livsglæde ihjel. Slå noget ihjel hos et andet menneske. Man behøver ikke stikke en kniv i et andet menneske, for at tilføje ulægelige sår. Ord eller manglende ord kan være mindst lige så skadelige og drabelige. Desværre er det svært at gøre det sagte usagt. Men det betyder også, at jeg har ikke så meget retfærdighed at rose mig af. Og det er jo noget skidt, og måske da også, når jeg er præsten. Jeg kan selvfølgelig trøste mig med, at præster er også mennesker. Eller kan jeg?

Det, jeg føler, er budskabet til os i dag og kernen i alt dette, og som kommer til udtryk på forskellig vis i læsninger og salmer, kommer til orde i begreber som: Ordet, hjertet, retfærdighed og næsten.

Og dette peger alt sammen på det kristelige liv. Det skal genoptages. For uden sammenhæng og konsekvens mellem tro og liv, så knækker filmen. Det bliver på en eller anden måde

utroværdigt, hykleri og farisæisme, og intet af det har med næstekærlighed at gøre; intet af det har med Guds-retfærdighed at gøre; intet af det har med hellighed at gøre.

Derfor skal vi ikke komme til helligdommen i egen retfærdighed, men i egen utilstrækkelighed overfor retfærdigheden. Kun da kan vi iklædes Guds retfærdighed. Men for at vi kan leve i den uden at den bliver os en dom, må ordet nå ned i vore hjerter, være os nær i hjerte og mund, og minde os om at leve ordet ud sammen med næsten, at vi ikke slår hinanden ihjel; men opbygger hinanden med det kristelige liv i Kristi kærlighed og retfærdighed. Jesu retfærdighed er hverken hyklerisk eller farisæisk, den er frelsende og livgivende og heler alle sår.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.